

Rahandusministeerium
katrin.solvak@fin.ee

Riigi Kinnisvara Aktsiaselts
marko.kunnapas@rkas.ee

31.03.2026 nr

Avaldus Endla looduskeskuse kinnistu tasuta võõrandamiseks Jõgeva vallale

Jõgeva Vallavalitsus esitab käesolevaga taotluse Endla looduskeskuse kinnistu tasuta võõrandamiseks Jõgeva vallale vastavalt riigivaraseaduse § 33 lõike 1 punktile 1.

Taotlus puudutab Jõgeva vallas Tooma külas asuvat Endla looduskaitseala kinnistut registriosa numbriga 2854735, katastritunnusega 24801:001:1410, pindalaga 70 158 m².

Kinnistu taotlemise eesmärk on tagada Endla looduskeskuse järjepidev kasutus avalikes huvides ning selle arendamine piirkondlikuks loodushariduse, keskkonnateadlikkuse ja kogukonnategevuste keskuseks.

Kinnistu on vajalik Jõgeva vallale kohaliku omavalitsuse üksuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, eelkõige:

- haridus- ja noorsootöö korraldamiseks ja toetamiseks,
- keskkonnateadlikkuse edendamiseks,
- kogukondliku tegevuse ja piirkondliku identiteedi hoidmiseks,
- piirkondliku arengu ja turismi edendamiseks.

Kinnistu tasuta võõrandamise vajadust ja avalikku huvi põhjendavad alljärgnevad asjaolud, mis on esitatud punktides 1–5:

1. Avalik huvi ja vajaduse põhjendus

Endla looduskeskus on riiklikult olulise Endla looduskaitseala keskne objekt, valla lastele ja noortele ainulaadne loodusõppe keskkond ning piirkondlikult oluline kogukondlik ja kultuuriline paik.

Jõgeva vallas puudub täna püsiv ja süsteemne loodushariduse ning keskkonnateadlikkuse keskus, mis pakuks aastaringseid, järjepidevaid ja professionaalselt koordineeritud tegevusi.

Samas on olemas selge kogukondlik valmisolek ja partnerlus. MTÜ Endla Looduse Selts tegutseb juba täna vabatahtlikkuse alusel loodushariduse ja keskkonnateadlikkuse edendamisel ning on väljendanud valmisolekut võtta kanda keskuse sisuline tegevus, sealhulgas programmide arendamine ja kogukonnatöö. Samuti on olemas huvi koostööks haridusasutuste, teadlaste ja teiste partneritega.

Seega võimaldab kinnistu võõrandamine vallale luua toimiva ja jätkusuutliku mudeli, kus vald tagab vara sihipärase kasutuse ja avaliku huvi ning kogukondlik partner või partnerid viivad ellu keskuse igapäevase sisulise tegevuse.

Jõgeva vald kavandab kinnistu kasutamist avalikes huvides ning selle andmist avaliku konkursi alusel lepinguliseks kasutamiseks partnerorganisatsioonile (huvi on aktiivselt väljendanud MTÜ Endla Looduse Selts), kes tagab loodusharidusprogrammide läbiviimise, sealhulgas õppeprogrammide, laagrite ja töötubade korraldamise, keskkonnateadlikkuse tõstmise ja kogukonnategevuste korraldamise, koostöö teadus- ja haridusasutustega ning piirkondliku turismi arendamise.

Kinnistu jääb avalikku kasutusse ning selle kasutus on suunatud laiemale ühiskondlikule hüvele.

2. Mõju ja kasutajate ulatus

Endla looduskeskuse arendamisel on selge ja mõõdetav mõju:

- Jõgeva vallas tegutseb **mitu üldhariduskooli ja lasteaeda**, kelle õppekavadega on loodusharidus otseselt seotud;
- hinnanguliselt saab keskuse tegevustesse kaasata **sadu lapsi ja noori igal õppeaastal**, pakkudes regulaarseid õppeprogramme ja õuesõpet;
- keskus loob võimaluse **aastaringseks loodushariduseks**, mis täna vallas ja ka maakonnas süsteemselt puudub;
- tegevustesse kaasatakse lisaks kohalikele ka **teiste omavalitsuste koolid, huvirühmad ja turistid**, suurendades kasutajate hulka regionaalsel tasandil;
- keskuse kaudu tekib potentsiaal **mitmesajale kuni üle tuhandele külastusele aastas**, arvestades õppeprogramme, laagreid, sündmusi ja külastajaid;
- keskuse toimimine toetab ka **õpetajate, noorsootöötajate ja kogukonna pädevuse kasvu** keskkonnateemadel.

Seeläbi on tegemist investeeringuga, mille mõju ulatub selgelt väljapoole ühte hoonet ning toetab haridus-, kogukonna- ja piirkondliku arengu eesmärke laiemalt.

3. Ajalooline ja sisuline tähendus

Endla looduskeskus Toomal on olnud aastakümneid seotud Endla looduskaitseala uurimise, tutvustamise ja loodushariduse edendamise. Tegemist ei ole pelgalt kinnisvaraga, vaid paigaga, millel on väljakujunenud roll Eesti looduskaitse ja loodushariduse süsteemis.

Keskus on olnud loodusteadlaste, õpilaste ja huviliste kohtumispaik ning õppebaas, kandnud olulist rolli Endla looduskaitseala väärtuste tutvustamisel ning kujundanud piirkonna identiteeti ja kogukonna sidusust.

Tegemist on funktsionaalselt väljakujunenud looduskeskusega, mille tegevuse katkemine ei tähendaks üksnes ühe kinnistu kasutuse muutust, vaid sisuliselt ühe toimiva loodushariduse tugipunkti kadumist riiklikult olulisel looduskaitsealal.

Kinnistu võõrandamine Jõgeva vallale võimaldab selle rolli säilitada ja edasi arendada, sidudes ajaloolise funktsiooni tänapäevaste vajadustega.

4. Võrdlus varasema praktikaga

Sarnane lahendus on rakendatud 2025. aastal Saaremaa vallas Viidumäe looduskeskuse kinnistu puhul, kus riik võõrandas kinnistu vallale eesmärgiga tagada looduskeskuse tegevuse jätkumine ning selle kasutamine kogukonna ja loodushariduse huvides.

Endla looduskeskuse juhtum on sisuliselt analoogne ning vastab samadele põhimõtetele.

5. Otsustusprotsess Jõgeva vallas

Jõgeva valla koalitsioon on saavutanud poliitilise kokkuleppe Endla looduskeskuse kinnistu taotlemiseks vallale.

Vastav otsus on kavandatud vastu võtta Jõgeva Vallavolikogu **2026. aasta aprilli istungil**, mille järel esitatakse Rahandusministeeriumile ka volikogu ametlik otsus.

Kokkuvõte

Endla looduskeskuse kinnistu võõrandamine Jõgeva vallale:

- tagab objekti säilimise ja sihipärase kasutuse,
- loob eeldused süsteemseks loodushariduse ja keskkonnateadlikkuse arendamiseks,
- omab selgelt mõõdetavat mõju haridusele, kogukonnale ja piirkondlikule arengule,
- on kooskõlas varasema riigi praktikaga sarnastes juhtumites.

Arvestades eeltoodut palume Rahandusministeeriumil alгатada menetlus Endla looduskeskuse kinnistu tasuta võõrandamiseks Jõgeva vallale ning kuni menetluse lõppemiseni peatada kinnistu võõrandamiseks kolmandatele isikutele suunatud müügi- ja turustamistoimingud (sh müügi protsessi ettevalmistus).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristi Klaos

abivallavanem vallavanema ülesannetes